

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: P. n. podružnicam in krajnim društvom. — K nameravanemu zavarovanju za starost in onemoglost. — Stroj za rezanje rožja. — Važnost travnikov. — Ozki ogoni s štirimi brazdami. — Kako pomladimo kisle travnike. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Gospodarske drobtine. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznaniila.

P. n. podružnicam in krajnim društvom!

Ker je bil g. J. Bellé imenovan za kletarskega nadzornika, se je izpraznilo mesto potovalnega učitelja. Namestnija pa je z odlokom z dne 30. septembra 1908, števil. 2²⁸¹² dovolila, da sme g. Bellé tudi še z naprej prirejati potovalna predavanja. Opozorjamo podružnice in krajna društva na to s pripombo, da ima g. Bellé le ob nedeljah in praznikih čas za predavanja.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

K nameravanemu zavarovanju za starost in onemoglost.

S spomenico o nameravani uvedbi zavarovanja za starost in onemoglost, ki jo je predložil Körberjev kabinet državnemu zboru, se je javnost temeljito pečala. Pri tej priliki so kmetovavski krogi zahtevali, naj se to zavarovanje raztegne tudi na kmetovavce in njihove delavce; ta zahteva je bila tembolj umljiva in upravičena, ker predloga, ki jo je izdelala vlada, ni prekoračila okvirja zavarovanja industrijskega proletarijata.

Kmetovavci so se pri svoji zahtevi ozirali v prvi vrsti na dejstvo, da bi enostransko zavarovanje industrijskih delavcev povzročilo, da bi postalo pomanjkanje poslov na deželi še večje in da bi še več kmetijskih delavcev hitelo v mesta; to je popolnoma umljivo, če pomislimo, da bi se delavci z dežele, in med te spada tudi velik del posestnikov, oklenili prej in raje tistega stanu, za katerega je bolje poskrbljeno. Sam bivši francoski poljedelski minister in ministrski predsednik Julij Méline našteva v svoji knjigi „Povratek k rodni grudi“ med vzroki bega z dežele pomanjkanje oskrbovalnih uredb, kakor jih ima industrijsko delavstvo in pravi, da bi se ravno z zavarovanjem delavcev in kmetovavcev lahko temu zlu odpomoglo. On pravi: „Če hočemo povzdigniti privlačno moč zemlje in one zopet k njej privedi, ki so jo zapustili, posebno pa delavce in male posestnike, je pred vsem potrebno, da damo tudi kmetovavcu vse one in-

stitucije oskrbe in varstva, ki so tvorile doslej izključno predpravo industrijskih delavcev. Bolnemu ali ranjenemu industrijskemu delavcu so bolnišnice povsodi odprte, zanj skrbijo najspretnjši zdravniki in najboljši ranocelniki. Če pride v slabe razmere, ali če mora za vzdrževanje svoje rodbine dajati več, ko zasluži, potem se obrne do dobrodelnih zavodov, do javne skrbi za ubožce, najde tudi mnogo javnih društev, ki mu v njegovi bedi pomagajo. Če zaradi starosti ali slabosti ne more več delati in si služiti živeža, se najde zanj starostno oskrbovališče ali dom invalidov (v Avstriji o b č i n a. Opomba ured.) Vse to vedo kmetski posli in delavci dobro in ker vedo to, hitijo v mesta, ki se jim zdijo v primeri z deželo pravi paradiz

Kakor hitro imamo tudi na deželi uredbo, ki jih dajejo bolnim, ubogim, slabotnim in starcem iste prednosti, ki jih daje mesto, smo pravdo za rodno grudo dobili in kmetijstvo bo zopet prednjačilo ponosni industriji. Privlačna moč kmetijstva bo postala neodoljiva, ker bo potem kmet na boljšem . . . , ki ve, da, če potrka nesreča na njegova vrata, ima v rokah sredstvo, s katerim se ji bo uprl.“

Dasi se opira Méline tukaj seveda v prvi vrsti na francoske razmere, vendar ni nobenega dvoma, da veljajo te besede tudi za avstrijske razmere. Statistika dokazuje da je beg z dežele vedno večji. Po Jurašku je prešlo v letih 1880. do 1900. nič manj ko 16.55 odstotkov poljedelskega prebivalstva, to je v razmerju k skupnemu prebivalstvu nič manj ko 2,282.581 oseb, k industriji. V letih 1890. do 1900. se je znižalo število kmetijskih delavcev, poslov in dninarjev od 6,498.037 na 6,095.044 oseb, to je za 402.331 oseb.

Sedaj pa je minister domačih rečij v zbornici naznanil, da bo prinesla vlada v jesenskem zasedanju osnutek postave o zavarovanju za starost in onemoglost. Veselo je, da je sedaj prosta agrarna zveza v državnem zboru zahtevala, naj se to zavarovanje razširi tudi na male posestnike in obrtnike. Stem je pokazala, da se boji, da bi se beg z dežele v mesto, ki je že sedaj velik, še povečal, če se nameravano zavarovanje ne razširi tudi na kmetijske kroge.

Seveda postavnotehnično menda ne bo ravno lahko točno in zanesljivo določiti ono mejo, kjer neha malo posestvo in se začneja veliki obrat, ker zahteva površina zemljišča v gorovju vse drugačno oceno ko v dolini. Po štetju obratov z 3. dne junija 1902 je v Avstriji 3,494.016 samostojnih kmetovavcev; to število pa pač ni natančno, ker so vsi mnogi obrati, s katerimi je v zvezi ali domača industrija, ali dninarstvo. Pač pa se lahko vzame, da so lastniki, ki imajo nad 5 ha zemljišča, z malimi izjemami samostojni podjetniki. Teh je nekako 1 milijon. Če še prištejemo ostalih 2,400.000 lastnikov pod 5 ha s 50 odstotki, potem bi znašalo število samostojnih podjetnikov okroglo 2,200.000. K temu še pride polšesti milijon delavcev in poslov v teh obratih, tako da moramo računati pač z velikim številom ljudij, ki pričakujejo zavarovanje na starost in onemoglost.

Vsekakor se bo, če je volja količkaj dobra, posrečilo ustvariti starostno in onemoglostno zavarovanje, ki bo obsegalo res vse delavne kroge v mestu in deželi in ki ne bo pospeševalo, ampak oviralo beg z dežele.

Prednost, ki pa se danes še vse premalo upošteva, bode obstajala tudi v tem da bodo velikanski izdatki za vbožce, ki zelo ovirajo uspešno delovanje raznih občin, skoro popolnoma izginili, da se bo prevžitkarstvo po večini odpravilo, kar ne pomeni za mladega podjetnika le veliko žrtev, ampak tudi iz etičnih razlogov zasluži, da popolnoma izgine.

Upajmo, da se bo upravičena zahteva naših kmetovavcev v polni meri izpolnila in da bodo tudi odločilni činitelji v tej stvari storili svojo dolžnost. —r.

Stroji za rezanje rožja.

C. kr. poljedelsko ministrstvo je, za kar mu moramo biti zelo hvaležni, izpolnilo prošnjo osrednjega odbora, da se mu prepustijo brezplačno stroji za rezanje rožja in je dalo osem takih strojev na razpolago. Tako je postalo mogoče, da se ti stroji lahko nastavijo že v teku pozne jeseni in da lahko začnejo delovati v začetku zime. Z ozirom na dejstvo, da se v ugodni zimi vrši rez po vinogradih v ugodnih legah že v jeseni in

v začetku zime, splošno pa v teku meseca februarja, bo mnogim našim vinorejcem omogočeno, da bodo lahko enoletno rožje, ki se sicer ali skuri ali porabi za kompost, porabili za precej dragoceno krmo za živino, kar jim bo letos in prihodnje leto, ko bo tako malo krme, zelo dobro prišlo.

Ker lahko opravijo stroji, ki bodo nastavljeni, zelo mnogo (na dan zrežejo rožja za 250 glav velike živine), se bo lahko zelo velika množina rožja porabila za krmljenje živine. Po želji c. kr. poljedelskega ministrstva, ki bo te stroje nastavilo, naj se za gonjenje strojev, za kar so potrebne sicer štiri konjske sile, ne rabijo posebni motorji, kar bi porabo strojev zelo podražilo, ampak naj se jih nastavi na takih mestih, kjer je vodna, parna ali kaka druga moč za gonjenje industrijskih obratov že na razpolago, kakor n. pr. pri mlinih, žagah in drugih podjetjih. Sedaj bo v prvi vrsti stvar zanimanih podružnic, da poiščejo take kraje s kolikor je mogoče centralno lego za porabo svojih članov in da se tam pogodijo o natančnejših pogojih za nastavo in obrat (gonilno silo pred vsem) teh strojev.

Ker se nastavi osem strojev, kar je z ozirom na prostranost vinorodnih krajev pač zelo malo, se mora pred vsem gledati na to, da se bodo ti stroji tako nastavili, da jih bode lahko rabilo več podružnic in krajnih društev enega okraja. Za sedaj obstoja sledeči načrt: Ti stroji se nastavijo v ptujskem okraju za podružnice Ptuj, Sv. Lovrenc in Sv. Marjeta, v ljutomerskem okraju za podružnice Ljutomer, Ormož, Velika in Mala Nedelja, v radgonskem okraju za podružnice Radgona, Cmurek in Apače, v brežiškem okraju za podružnice Šmarje, Mestinje — Sv. Peter in Rogatec — Slatina, v konjiškem okraju za podružnici Konjice in Slovenja Bistrica, v Mariboru za tamošnjo podružnico in ravno tako v Št. Ilju. Imenovane podružnice se bodo s pomočjo vinarjskih strokovnih oseb morale pogovoriti o natančneje določenem kraju, kjer se naj ti stroji nastavijo. Če se bo krmljenje z zdrobljenim rožjem ravno tako vdomačilo in vspevalo, kakor je izkusil to gospod Wibmer na Ptuju, kjer je ta način že uveden, bo stvar merodajnih činiteljev, da poskrbijo za to, da se nastavi več takih strojev, da postane ta uredba, ki je za sedaj le začasna, trajna in da se bo skušalo na ta način iz vinogradov dobiti tudi nekaj pozimske krme.

Poljedelsko ministrstvo daje stroje brezplačno na razpolago, plača tudi stroške za prevažanje in montiranje, pač pa morajo zanimanci plačevati obratne stroške. Tudi v tej stvari je ministrstvo v posebnem odloku namignilo, da bi mu bilo ljubo, če bi obratne stroške prevzela posebna društva (občine, okraji) in sigurno bi bilo najbolj priprosto in najbolj primerno, če bi okrajni odbori prevzeli te stroške. Sedaj bo stvar zanimanih podružnic, da se tozadevno zjedinijo in se obrnejo do svojih okrajnih odborov. Na vsak način pa je pokazalo visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo s to ljubeznjivostjo posebno zanimanje in

umevanje samopomoči; v tem oziru ga lahko zagotavljamo posebne hvaležnosti naših kmetovavcev, ki bodo vsled dolgotrajne suše letos trpeli pomankanje pri krmi. Kako se naj rožje pripravlja za krmo, o tem je pred nedavnim pisal v našem listu gospod Wibmer iz Ptuja; ko bodo stroji nastavljeni, bomo seveda še podali posamezne nasvete, kako se naj rabijo.

K sklepu nam bodi še dovoljeno omeniti par težkoč, ki bodo vzrok, da bodo to uredbo lahko rabili samo posamezni vinogradniki. Tukaj pridejo pred vsem v poštev oni, ki stanujejo tam, kjer bodo stroji nastavljeni ali vsaj v neposredni bližini in oni, ki stanujejo sicer dalje proč, ki pa imajo lastne vozove in živino. Oni vinogradniki pa, ki stanujejo dalje proč in nimajo lastne živine in vozov, ne bodo te dobrote deležni. Ker pa se naj ravno tem, najpotrebnejšim pomaga, bo nujno potrebno, da se razun velikih strojev, ki jih lahko gonijo samo motorji, nastavijo tudi stroji, ki se bodo dali goniti z rokami. To bo tudi iz tega vzroka potrebno, ker se zdrobljeno rožje ne drži dolgo časa in ga živina sveže najrajša je. Skoro lahko trdimo, da je ta skrb prva, važnejša in da bo treba naprositi visoko poljedelsko ministrstvo, naj še take stroje razdeli in nastavi. Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem je že naprosil c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se naj na ta način tudi ubožnejšim vinogradnikom, ki so pač v prvi vrsti in najbolj potrebni podpore, pomaga. Juvan.

Važnost travnikov.

(Piše Alojzij Križanič, ekonom, Velika Nedelja.)
(Izvirni spis.)

I.

Dasi izhajamo dandanes že brez travnikov, ker se potrebno lahko na njivah pridela, vendar so in ostanejo dobri travniki, temelj naprednega gospodarstva. Izkušnje zadnjih let nam pričujejo, kako lahko si svoje travnike izboljšamo, ako pravilno oskrbujemo, oziroma gnojimo svoja zemljišča; toda še veliko več nam dajejo na novo obdelani in obsejani travniki. Na dobrem travniku se pridela najboljša, najokusnejša, in najcenejša krma, ker je tudi pridelek zastonj različnih letin bolj varen, kakor na njivah. Tečnost krme se torej ravna po načinu, glede dobrega, ali slabega oskrbovanja travnika.

„Kaki so travniki, taka je živinoreja.“ To opažamo naj bolj pri nas, kjer se še noče predvsem upoštevati travnik. Ako pogledamo v planinske kraje, zlasti v Švico, Nemčijo, ali pa vsaj v domače kraje, kjer se že prepričevalno preobrazujejo travniki, vidimo, kako blagodejno vpliva to na živinorejo, in stem na poljedelstvo. Ni čuda, da nam naše „mačke“, nimajo skoraj nikake cene, ker je slaba reja živine, takorekoč že od pamtiveka udomačena, in se živina hrani le stem, kar ji slučajno pod zobe pride, ne pa da bi se njo postreglo z boljšo krmo. Ljudje pravijo: dajmi sena, tedaj bom pa že lahko boljše živino redil, kakor zdaj se slamo. Torej: daj mi sena; travnik pa svoji usodi pustiti, naj potem

zraste en voz sena, ali pet vozov, to je vse eno.

Pred nedavnim časom, v naj hujši suši, sem nagovoril nekega kmetovavca, kaj misli on o napravi novih travnikov, oziroma njih gnojenju z umetnimi gnojili, glede večjega pridelka krme. Odgovoril mi je, da so „prahi“ za nič, ker ne učinkujejo povoljno, ter da za njimi trave več nočejo rasti, ker preveč potegne zemljo, rast trav sežgejo, in slednjič, da kadar je suša, in je torej veliko manje sena, je žival, po nasvetu njegovega prijatelja „bedaka“ mnogo lepša, ker žre mesto sena slamo ko „zobanje“ ki se nji nekoliko koruze pridene, in je prihodnje leto bolj rejena, ko zdaj pri senu. Regimenten odgovor od strani kmetovavca, kaj ne da?

Dokler bodo ljudje po strani gledali umetna gnojila, posebno za travnike, ter prezirali napravo novih travnikov, do tedaj bode živinoreja, in stem poljedelstvo, šlo rakovo pot. Z obupavanjem gledajo letos revščino zaradi suše in tarnajo kaj se bo pred ljudi in žival postavilo, ščim se bodo poplašali razni stroški, davki, obresti, i. t. d. Kaj potem jadikovati, prosim; ako se z samo slamo žival lahko po zgorej navedenem nasvetu poredi za mesarja. Da, dragi moj kmetovavec, kaka razlika v mišljenju naprednega, za občni blagor vnetega, in vsestransko delavnega moža, proti mlačnemu nevednežu, kateri iz gole hinavčine in nevoščljivosti protestira proti napravi novih travnikov, oziroma gnojenja z umetnimi gnojili, da še drugim za izboljšanje vnetim gospodarjem škoduje stem, da jih se vso močjo odvrta od boljšega obdelovanja in želi neuspehov, le da drugi nebi kaj več imel.

In vendar je le to krivo da vidimo po naših travnikih le preslico, tu sam šar ali šaš, tu kislico, tu mahu na pedenj debelo; pač ne moremo misliti, da bi bil tukaj napredek, ker nasledek slabih travnikov je malo dobre krme, in stem slaba reja živine, zaostanek v rasti, in slednjič ničeva cena naše živine; glede poljedelstva pa malo in slabega gnoja, ker listje in prazna slama sploh ni gnoj; stem hitro in površno obdelovanje zemlje, ker ni dovolj močne živine za vprego, zatem slabotna rast naših sadežev, ter slab pridelek, nazadnje pa prazna — shramba in denarnica.

Za rodovitnost in vrednost travnika ni merodajna le zemlja, lega in podnebje, ter naravni vplivi, ampak pravilno obdelovanje in oskrbovanje, ravnotako kakor se iz slabe njive z dobrim obdelovanjem in gnojenjem naredi rodovitna, dobiček donašajoča zemlja.

Izkušnje zadnjih let nas učijo, da se dajo iz slabih travnikov napraviti prav lepi dobri travniki, če le imamo pogum, si svoje bedno stanje potom razuma izboljšati, odločno, brez pomislekov drugih ljudi, prenoviti si svoje travnike v nove, stalne, s travno mešanico vsejane, lepo osušene in drenažirane, ker drugače je zastoj delo, z umetnimi gnojili trošene, ter dobiček noseče storiti; opustiti pa neprijetna blebetanja, rekoč: tako so moji predniki delali, in so vsega zadosti imeli, zakaj bi jaz moral zdaj drugače, ter se bojijo v izpočetku nekoliko več-

jega dela, preklinjajo pa travno semenje, umetna gnojila, oranje starih travnikov v nove, njih nasekavanje, vlako, če celo tiste osebe, ki so prve pričele preobrazevati travnike, in katere so, bodisi z besedo ali z djanjem, pomagale k napravi novih travnikov. Sebe pa nočejo preklinjati, da so še zmirom tako ne-hvaležni, dasiravno imajo sčim delati, da bi si travnike v živalski, in s tem v njih lasten dobiček prenovili; le zato, ker naravnost nočejo spoznati naprednosti časa, ko je mnogo več ljudi, kakor tudi živali, in zato tudi potrebnosti silno večje, zemlja pa ravno iste velikosti ko prej. Ni zadosti, le dobro si želeti, po starem pa površno le naprej delati in jadikovati.

Naši travniki so se po ravninah, kakor tudi po dolih, večinoma sami zaledinili, in obrastli; so ali premokri in celo močvirni, da niti žival noče sena, ker je kisló in neužitno. Nekoliko boljše je seno suhih travnikov, ki se pa v zelo mali množini dobiva, zato tudi tako malo pridelka.

Zato bodi naša prva skrb, da se naši travniki čim naj prej preobrazijo. Travnike rastline so za boljše obdelovanje in gnojenje boljše hvaležne, kakor njivske. To nam pričajo tisti travniki, katere namaka in z dobro zemljo preplavlja bližnji potok, da nam zavolj tega dajejo še srednje košnje, drugod pa vidimo le kot da bi bil kakor pašnik.

Ozki ogoni s štirimi brazdami.

(Izviren spis.)

(Piše Franc Škerlec v Vičancih pri Veliki Nedelji na Spodnjem Štajerskem.)

Na Spodnjem Štajerskem v okrajih Ormož, Ptuj in Ljutomer imajo še nekateri kmetovavci staro navado, da delajo ozke ogone na njivah. Ne mislim stem, da bi žalil katerega teh kmetov, ali opazujem že več let rast in pridelek na ozkih ogonih napram širokim. Res je, da je oranje kakor tudi drugo obdelovanje zemlje na ozkih ogonih hitreje in lažje; nasprotno pa tudi skoraj enkrat manj priraste na taki njivi, kakor na njivi, kjer se orjejo široki ogoni, recimo s kakimi 40—50 brazdami. V razgonu ne priraste čisto nič, na dveh brazdah, ki ležita zraven razgona, malo, v sredini takega ogona se nahaja tu pa tam cela zemlja, ne more zopet kaj prida rasti. Ako pa nastopi mala suša, trpijo rastline hudo na takih ozkih ogonih. Ob času žetve pa tožijo posestniki takih ozkih ogonov: pognojil sem njivo na debelo, ob pravem času sejali ali sadili, odstranil plevele i. t. d. pridelal pa sem malo, akoravno je vreme precej dobro ugodilo rastlinam. Ne more drugači in več prirasti, ker skoraj polovico njive rabiš za razgone, iz katerih ne potegneš nobenega pridelka.

Vse drugače pa je na širokih ogonih, kjer je vsa zemlja jednako globoko sprevezana. V resnici je oranje na taki njivi bolj zamudno, pa kazalo bi boljše za tistega, ki ima malo njiv, da si uredi široke ogone, ker prirastlo mu bode skoraj enkrat toliko, kakor na ozkih.

Poznam dva posestnika, ki se svojim poljem mejita, obadva dobro in ob pravem času obdelujeta, močno gnojita in zemlja obeh teh kmetov je v enakem kulturnem stanju. Pa oni, ki ima široke

ogone s 40 brazdami, potegne skoraj enkrat toliko pridelkov iz njive vsako leto, kakor njegov mejaš, ki orje ozke ogone s štirimi brazdami, akoravno sta njivi ena ko druga veliki.

Kateri pa ima veliko njiv, naj tudi spremeni svoje njive v široke ogone. Na ta način mu je treba samo polovico njiv obsejati, pridelal pa bode toliko ko dosedaj, ostalo pa lahko spremeni v deteljišča in druge senožete, sčim si lahko pomore pri živinoreji, katera nas dandanes podpira na naših posestvih. Na širokih ogonih lahko žito kosiš in potrebuješ v približno polovico manj delavcev kakor pri žetvi na ozkih ogonih. Zraste pa tudi lepša koruza in lepši krompir; lahko se vsadi in vseje v ravnih črtah, da se okoplje, osiplje in krompir izkopava s takimi prostimi stroji, ki so nalašč za to pripravljeni. Delo se toraj pri taki naredbi z živino hitro in z malim trudom opravi.

V slučaju pa, ako imaš njivo bolj v strmini ali v bregu, narediš tudi lahko široke ogone. Ali pomni, da jih orješ z takozvanim dvojčičnim oralom (Zwillingsoder Wendepflug). Oranje s takim oralom v bregu je res prijetno. Dragi tovariš kmetovavec! Ako skoz eno leto poskusiš, gotovo ostaneš pri tem.

Kako pomladimo kisle travnike.

Kislega travnika ne moremo lahko in hitro spremeniti v travnik s sladko travo. Mnogo lažje je pravočasno zabraniti, ali preprečiti, da se nam travnik ne skisa. Glaven pogoj je, da znižamo površje podzemeljske vode za toliko, da se zemeljska površina prezrači in da jo lahko primerno obdelujemo. Če je travnik nagnjen, tako da lahko vodo odpeljemo, potem so razmere ugodne in potem lahko izvršimo prvi pogoj s primerno drenažo in brez velikih stroškov. Mnogokrat zadostuje nato apnenó gnojenje, vlaka in primerna posetev dobre mešanice travnih semen. Večkrat pa bo na vsak način potrebno travnik preorati; večkrat bo tudi že dovolj podlago za prihodnje semenje, če posipljemo osušen travnik s plastjo prsti. V vsakem slučaju pa je potrebno izdatno gnojene skalijevimi fosfati. Večkrat pa se čaka z obdelovanjem takega travnika, posebno, če je zemlja preveč okisana, če ima preveč železa in če se da težko prezračiti. Tedaj bo smilje in drugo močvirnato rastlinje rastlo še bolj bujno ko prej. Se le z mnogokratnim oranjem, zračenjem in apnenjem se take rastline odstranije. Če so enkrat odstranjene potem je najbolje, da imamo tam 2 do 3 leta njivo in še le potem, če so močvirnate rastline, popolnoma pregnane, posejemo mešanico sladkih trav za bodoči travnik.

Krakofžik.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 11. septembra 1908. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: načelnik ekscelenca Edmund grof Attems, oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke vlade c. kr. dvorni svetnik Henrik vitez

Hammer-Purgstall, 23 članov osrednjega odbora, kot izvedenec planšarski nadzornik prof. dr. Rudolf Thallmayer in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Svojo odsotnost so opravičili sledeči gg. člani O. O.: Rudolf Dehne, Jožef Huber, Jožef Lenko, F. K. vitez pl. Rokitansky, Edmund Schmidt in Karl Zettler.

Zapisnik zadnje seje se predloži v kroženje v pogled in nato preide načelnik k obravnavanju dnevnega reda.

Poročilo in predlog perutninarskega odseka. Poroča član O. O. gospod baron Ecker. Vzame se na znanje, da se je perutninarski odsek na novo konstituiral z g. članom O. O. Kurtom baronom Eckerjem kot načelnikom, g. članom O. O. prelatom P. S. Bauerjem kot podnačelnikom in da vodi član odseka gospod Armin Arbeiter kot tajnik in poslovodja odsekovo delo; dovoli se tudi nagrada za pisarja, oziroma odškodnina za večja pisarska dela, ki jih bo odsek moral oskrbeti. Poročilo o prireditvah za razstavo, o perutninarskem kongresu 4. in 5. dne jubilejnega jesenskega sejma v Gradcu, o razdelitvi plemenske perutnine v mesecu oktobru in o vpeljavi plemenske matične knjige, ki jo vodi gospod Armin Arbeiter, se odobri.

Poročila in predlogi živinorejskega odseka: Izvršitev predlogov 85. občnega zbora kmetijske družbe. Predlog podružnice Oberwölz. C. kr. vlada se naj naprosi, da se bo oddajala sol v grudah, kakor se je to predlagalo v proračunskem odseku v državnem zboru, v neomejenem številu. Predlog podružnice pri Sv. Mihelu nad Ljubnim na Gornjem Štajerskem. Dela se naj na to, da se bode dobila sol ali v grudah ali pa v vrečah. Predlog podružnice Ljubno na Gornjem Štajerskem. Naj se povzroči, da se bodo lahko dobili ceni odpadki soli v celih vagonih za gospodarske svrhe ravno tako, kakor se dobijo dosedaj za industrijske in obrtne namene. Podružnice pa smejo oddajati tako sol le kmetovavcem in članom podružnic. Poročevavec član O. O. gospod Kappel obžaluje trdovratno nasprotovanje c. kr. finančnega ministrstva, ki noče izpolniti želj planinskih kmetovavcev, ki so mu jih sporočili po svoji c. kr. kmetijski družbi in priporoča sledeči predlog: O. O. skljeni: Visoko c. kr. finančno ministrstvo se nujno naprosi še enkrat, in sicer z izrecnim sklicevanjem na skrajno neugoden položaj, v katerega so prišli štajerski kmetovavci vsled dolgotrajne letošnje suše, naj daje kmetovavcem potom njihovih podružnic enako sol kakor industrijelcem in obrtnikom za enako ceno. Dalje se naj visoko finančno ministrstvo zopet naprosi, da odpravi prisilen nakup določene množice soli v kockah in v moki, ker hočejo naši kmetje imeti po večini sol v grudah, ki se tako po večini porabi za živino, zaradi česar ne škoduje prav nič, če je zunaj malo umazana. Ker se zmlata sol pošilja v zelo redkih vrečah, se pri nji večkrat zgodi, da jo mačke, psi in druge živali onesnažijo. Agrarna zveza v državnem zboru se naj nujno naprosi, da se z vso odločnostjo zavzame za to prošnjo in se ne zadovolji z resolucijami v odboru pri

proračunski debati, ampak naj odločno zahteva izpolnitev naših zahtev, ker se pri nas s samimi prošnjami nič ne doseže." Član O. O. Burger podpira ta predlog s posebnim ozirom na letošnje pomanjkanje krme in nato se sprejme.

Poročilo in predlog planšarskega odseka. Poročevavec, drugi podpredsednik O. O. poroča o rezultatih se planšarskega odseka 17. dne junija in 29. avgusta. Konstitucija odseka, oziroma izvolitev ravnatelja dr. Schupplija za načelnika, člana osrednjega odbora L. Zedlacherja za njegovega namestnika in profesorja dr. Thallmayerja, začasnega planinskega nadzornika, za zapisnikarja se vzame na znanje. Nato so se rešili predlogi odseka za oddajanje podpor pri planšarskih izboljšavah iz fonda za leto 1908., oziroma se je sklenilo da se bo te prošnje pri c. kr. poljedelskem ministrstvu podpiralo. Nakazalo se je dvanajstim prosivcem 17.288 K, tako da pride na vsakega skoro 1.500 K. Sprejme se nadalje predlog odseka, naj se dela pri visoki vladi na to, da bo planšarski nadzornik lahko sodeloval tudi pri meliorizacijah državnih in grajskih servitutnih planš. Nato poroča kot izvedenec k seji povabljeni planšarski nadzornik profesor dr. Thallmayer o potrebi hitrejše izvršitve odsekovih sklepov; sprejme se predlog odseka, da bo v bodoče sekcija dala vse od družbinega O. O. odobrene sklepe izvršiti od planšarskega nadzorništva.

Izvršitev sklepov 85. občnega zbora. a) Predlog podružnice Rogatec—Slatina. Promet s kalijevimi gnojilnimi solmi iz Nemčije naj se da na prosto, ker silijo dosedanji predpisi trgovce, da se morajo ogniti postavi. Poročevavec član O. O. gospod dr. Hotter predlaga naj se pošlje podružnici prepis predpisov o prometu s kalijevimi solmi in naj se jo naprosi, da pošlje družbini pisarni natančen opis kakega konkretnega slučaja z vsemi dokazili, kjer naj pokaže da so predpisi omejevali promet s kalijevimi gnojilnimi solmi. Družba bo potem vso zadevo že dalje zasledovala. Se sprejme. b) Predlog podružnice v Arvežu. 85. občni zbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem smatra razširjatev obstoječih železniških prog na Štajerskem za nujno potrebno, v povzdigo štajerskega kmetijstva, za nujno potrebo katere izpolnitev se na noben način ne sme dalje zavlačevati. Zato se obrača do visokega štajerskega deželnega odbora, do visoke vlade in do visoke državne zbornice z nujno prošnjo, naj pospešijo kolikor je mogoče izvršitev tega dela in naj dajo štajerski deželi one železniške proge, ki jih že leta in leta brez uspehov zahteva. 85. občni zbor kmetijske družbe prosi O. O., kakor tudi državne in deželne poslance, naj zastavijo vse moči, da se ta želja štajerske dežele izpolni. Zato se podružnice c. kr. kmetijske družbe nujno prosijo, naj se o priliki 85. družbinega občnega zbora tej želji priklonijo. Poročevavec član O. O. gospod Sutter poda statistično poročilo o gostoti železniških prog po posameznih avstrijskih kronovinah in predlaga: O. O. skleni: Visokemu c. kr. železniškemu ministrstvu, c. kr. finančnemu ministrstvu in držav-

nemu zboru se pošljejo peticije, v katerih se prosi: Naj se posveti razširjavi štajerskih železniških prog v interesu kmetovavcev, ki svojih pridelkov ne morejo lahko spraviti na trg, več pozornosti, naj se merodajni krogi udeležujejo pri stavbi novih železnic in naj se razne zasebne železnice kmalu podržavijo. Gospodom štajerskim poslancem se pošlje prepis te peticije s prošnjo, da jo izdatno podpirajo. Predlog se sprejme. c) Predlog podružnice v Mariboru. 85. občni zbor kmetijske družbe blagovoli skleniti: Z vsemi sredstvi se naj dela na to, da se zvišani tarifi, ki jih je s 1. januarjem t. l. uvedla južna železnica, vsaj za kmetijske pridelke odpravijo ali da se za te nastavijo posebni tarifi. Poročevavec član O. O. gospod Sutter govori pregledno in temeljito o raznih tarifih pri južni železnici in predlaga, da se naj naprosi c. kr. priv. južno železnico, naj zvišane tarife, kolikor zadevajo kmetijske pridelke, izjednači z onimi, ki veljajo na državnih železnicah in naj do maja 1908. dovoli zaradi podporne akcije za krmo in steljo posebno znižane tarife. C. kr. železniško ministrstvo se naj naprosi za podporo pri tej akciji. Predlog se sprejme. d) Predlog podružnice Rogatec—Slatina. Visoki O. O. se naprosi, naj blagovoli izposlovati na primernem mestu celoleten tretji vlak na lokalni rogaški železnici. Poročevavec član O. O. gospod Sutter priporoča, da se obrne O. O. v tej stvari na štajerski deželni odbor. Predlog se sprejme.

Posvetovanje o izvršitvi odloka visokega deželnega odbora glede zatiranja škodljivih ptičev, k predlogu na 85. družbinem občnem zboru. Poroča član O. O. gospod ravnatelj Zweifler. On predlaga, da se vzame odlok deželnega odbora za sedaj samo na znanje, da pa se storijo nadaljnji koraki le tedaj, ko bo tudi visoka vlada rešila našo vlogo. Se sprejme.

Nato poroča član O. O. gospod dr. Klusemann „o dobavah za vojaštvo“ in predlaga, naj se podružnicam razdeli v svrhu informacije spis, ki je izšel o tej stvari. Se sprejme.

Poročilo in predlog ožjega odbora za prireditve razstave goved in svinj o priliki graškega jesenskega sejma.

Podpredsednik gospod vitez pl. Plesing poroča o pripravah ožjega odbora in naznani, da so se želela pojasnila glede vporabe došlih doneskov. Nato se prečita besedilo od O. O. odposlanih prošelj za doneske in vzame se na znanje, da se ti doneski niso porabili za premije in nagrade, ampak sploh za gmotno podporo cele prireditve. Nadalje naznani član O. O. gospod Czeicke, da je dobila zveza vzhodnještajerskih živinorejcev za lisasto pasmo od šestih vzhodnještajerskih okrajev zneske v denarju na razpolago, ki jih je lahko porabila za premije in za to, da je zvišala nagrade razstavinega odbora na 60 K. O tem naznanilo se vname živahen razgovor, kjer se zvišanje nagrad za lisasto govedo označi kot nekaj nepravičnega. Sklene se nato, da se te nagrade dovolijo kot dodatne nagrade zveze, da se bodo tudi v seznamih tako označile in da jih bo razdelil zastop-

nik zveze vzhodnještajerskih živinorejcev. Druge točke iz poročila razstavinega odbora se vzamejo na znanje.

Poročila in predlogi vinorejskega odseka: a) Konstitucija odseka: Član O. O. g. ravnatelj Zweifler naznani, da je bil pri ustanovnem zboru vinorejskega odseka dosedanji predsednik deželni poslanec Albert Stiger zopet izvoljen za načelnika, deželni poslanec in član O. O. Jožef Reitter za njegovega namestnika in glavni tajnik Juvan za zapisnikarja. Se vzame na znanje.

Izvršitev sklepov 85. občnega zbora družbe. b) predlog podružnice v Ormožu: Visoki O. O. se prosi, naj izposluje pri visokem deželnem odboru, da se v ormožkem okraju uvede zimski tečaj za viničarje. Poročevavec član O. O. gospod Mursa priporoča, naj se naprosi visoki deželni odbor, da osnuje v ormožkem okraju, kakor tudi v Kamenščaku pri Ljutomeru osemdnevne spomladne tečaje, ki jih naj vodi potovalni učitelj s pomočjo tamošnjega inštruktorja. Viničarje se naj za škodo, ki jo v tem času trpijo, ker nimajo zaslužka, odškoduje iz deželnih sredstev. Podružnica v Ormožu bi naj dala v bližini ležeč, za to primeren vinograd na razpolago. Se sprejme. c) Predlog podružnice v Lonču: C. kr. kmetijska družba naj v interesu vseh vinogradnikov dela na to, da se bodo one odredbe, ki so jih uvedli merodajni činitelji za odvrčanje in zatiranje peronospore, v postavi in v odredbah naložile vsem vinogradnikom. Poroča član O. O. gospod Zweifler. Poročevavec meni, da ni za to prave kompetence in da je odsek, kar se tiče strokovne strani tega predloga, prepričan, da se lahko vsak vinorejec sam varuje peronospore. O. O. odvrne poročilo in predlog o tej stvari, postavi jo z dnevnega reda in odda načelnstvu, da jo primerno reši. d) Predlog podružnice v Št. Ilju v Slov. Gor. Visoki osrednji odbor naj na primernem mestu doseže, da se bo množica vina, ki jo sme vinorejec brez užitnine prodati, zniža od 1 vedra (56 l) na 20 l. Poroča član O. O. gospod Reitter. Ker lahko pride na ta način vinorejec v direktno zvezo s konzumentom in ker se s tem omogoči, da si lahko tudi manj premožni konzumenti oskrbijo ceno in dobro pijačo, predlaga poročevavec, naj se izvršitev tega predloga pri visoki vladi kolikor je mogoče priporoča. Se sprejme. e) Predlog podružnice Rogatec—Slatina: Visoki O. O. se naprosi, naj pri visokem deželnem odboru in pri visoki vladi izposluje nasad vrb v rogaškem okraju in uvedbo pletarskega tečaja po zimi. Poroča član O. O. gospod Robič. Ker so v rogaškem okraju dani pogoji za tak nasad in ker je prebivalstvo primerno za tako domačo industrijo, priporoča poročevavec, naj se prosi v tem smislu deželni odbor in visoko vlado. Se sprejme.

Podružnica v Št. Ilju v Slov. Gor. prosi, naj se dela na to, da bodo le taki viničarji dobili službene knjižice, ki so izvršili viničarsko šolo in lahko prinesejo spričevalo sposobnosti, dalje, da se ustvari postava, ki bi prisilila viničarje, da bi obiskovali vini-

čarske tečaje. Poročevavec član O. O. gospod ravnatelj Zweifler predlaga, naj se ta sklep ne izvrši. Se sprejme.

Ista podružnica prosi, naj se dela na to, da bo nova vinska postava na Ogrskem prišla še letos v veljavo. Poročevavec, član O. O. gospod ravnatelj Zweifler priporoča predlog odseka, naj se naprosi avstrijsko vlado, da izposluje pri ogrski vladi takojšnjo uvedbo obljubljenega, stroge vinske postave; med tem časom pa se naj opozori kletarske nadzornike, naj posebno pazijo na ogrska vina. Predlog se sprejme. Podružnica v Lonču se je pritožila, da se Schilcher ni sprejel na Dunaju kot poskusno vino pri državni vinski poskušnji. To se odkrito obžaluje in se sklone proti temu z vso odločnostjo protestirati.

Podpredsednik vitez pl. Plesing poroča temeljito o uspehih seje osrednjega sveta za živinorejo 25. dne maja; njegovo poročilo o sredstvih za povzdigo štajerske in sploh avstrijske konjereje se vzame z velikim zadovoljstvom na znanje.

Ker ne ugovarja nihče proti zapisniku zadnje seje, ga predsednik proglasi za odobrenega in zaključi sejo.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Molža. Pomolzi je kravo do čistega, kajti zadnje mleko je vedno boljše, mastnejše in na tolšči bogatejše, s tem se krava ohrani tudi dalj časa pri mleku. Vsled zanikrne molže mleko kmalu zgubi. Na zanikrne dekle moramo zelo paziti in jih vedno v očeh imeti. Če bi merili namolženo mleko s smetanomerom (kremometrom) in sicer vsak liter posebej, bi videli, da je v prvem litru zelo vodeno, potem pa v vsakem vedno bolje. Vzemimo si vzgled: V prvem litru mleka je smetane 5%, v drugem litru mleka je smetane 8%, v tretjem litru mleka je smetane 11,5%, v četrtem litru mleka je smetane 13%, v petem litru mleka je smetane 15,5%. Če bi še zadnji liter razdelili na več manjših množin, bi videli, da je zadnje mleko skoro sama smetana, oziroma tolšča.

Svinje krmiti z nerazerobljenim žitom je potratno. Profesor Leman v Getingu je namreč dokazal, da precejšnji del žita ostane neprebavljen, če podajamo cela zrna in sicer ječmena 65,8 rži in ovsa 48,8%.

Razglas.

Št. II. 44.931
6.576

= Štajerski deželni odbor je sklenil prirediti tudi leta 1909. stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji za delo v ameriških vinogradih in drevesnicah, v gojenju in sajenju sadonosnikov, in sicer priredi te tečaje:

1. na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru,
2. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici,

3. na deželni viničarski šoli v Zg. Radgoni,

4. na deželni viničarski šoli v Ljutomeru in

5. na deželni viničarski šoli v Skalcah pri Konjicah.

Ti tečaji se pričnejo dne 15. februarja in se končajo dne 1. decembra 1909.

V Mariboru se sprejme l. 1909. — 14, v Ljutomeru l. 1909. — 12, v Zg. Radgoni l. 1909. — 16, v Lipnici l. 1909. 24 in v Skalcah pri Konjicah l. 1909. — 20 posestniških in viničarskih sinov.

Ti dobivajo na naštetih zavodih stanovanje, popolno hrano in vrh tega mesečno plačo po 8 kron.

Izobrazba v teh kurzih je v prvi vrsti praktična, teoretična je le v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne viničarje.

Na koncu tečaja dobi vsak udeleženeec spričevalo o svoji porabnosti. —

Za sprejem v te tečaje morajo prosilci vložiti koleka proste prošnje najkasneje do zadnjega decembra 1909 na štaj. deželni odbor.

V tej prošnji se mora izrecno povedati v katero naštetih šol želi prosilec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosilec star 16 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero potrди župnik,
3. zdravniško spričevalo, da je prosilec prost vsake nalezljive bolezni,
4. šolsko odpustnico iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da ostanejo od 15. februarja do 1. decembra 1909 nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo zadevajoče naredbe dež. strokovnjakov.

V Gradcu, dne 28. septembra 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Edmund graf Attems.

Št. 44.742
II 6.550 1908. **Razglas.**

Naročitev ameriških trt za plačilo iz združenih državnih in deželnih nasadov za nasadno dobo 1908/1909.

= Štajerski deželni odbor bo imel na prodaj v prihodnji spomladi iz združenih državnih in deželnih nasadov naslednje množine ameriških trt in sicer:

1. 700.000 cepljencev, večinoma od laške graševine, belega burgundca, zelenčiča, rumenega šipona, bele in rudeče žlahtnine, rudečega traminca, renske graševine, muškateleca, cepljenih na riparijo Portalis, vitis Solonis ali rupestris Montikolo.

2. 450.000 korenjakov od riparije Portalis, vitis Salonisa in rupestris Montikole.

3. Dva miliona kjučev od zgoraj imenovanih treh podlag in od Goethe'ja šte. 9.

Cena trtam je:

I. 1000 komadov cepljencev 200 kron za imovite posestnike, 140 kron za vse druge.

II. 1000 komadov korenjakov 24 kron za imovite posestnike, 16 kron za vse druge.

III. 1000 komadov ključev 10 kron.

Deželni odbor si pridrži pravico, naročnikom od več kakor na 1000 cepljencev in 3000 korenjakov ali ključev

zmanjšati naročeno množino trt, ravna se po številu oglašanih naročil.

Naročila na te trte naj se vložijo do 15. novembra t. l. naravnost na deželni odbor v Gradec ali pa skozi občinske urade, pri katerih se dobé v ta namen narejeni naročilni listi.

Občinski predstojniki morajo izpolnjene naročilne liste odposlati takoj deželnemu odboru v Gradec.

Naročila, ki se vložijo do 15. novembra, se bodo zbirala in trte potem razdelile razmeroma med vse naročnike, ako jih ne bi bilo toliko, da dobi vsaki naročeno število.

Vse te trte se bodo oddajale le štajerskim posestnikom in morajo tudi oni naročniki, kateri vložijo prošnje naravnost na deželni odbor, doprinesiti potrdilo od občinskega predstojništva, da imajo res vinograde v občini.

Cene veljajo na mestu, kjer se bodo trte odkazale, in se mora znesek izplačati pri prevzetju. Ako se trte odpošljejo po železnici, se bo znesek povzel. Stroški za zavitek in dovoz se bodo posebej zaračunili.

Na vsakem naročilu je natanko navesti: 1. ime (tako napisano, da se lahko čita), bivališče in stan naročnika; 2. davčna občina, v kateri se nahaja vinograd, ki ga hoče naročnik obnoviti; 3. vrsta trte (sorta), katero želi; 4. zadnja poštna ali železniška postaja.

Ako bi zaželjena vrsta pošla, bo se ona z drugo enako nadomestila, ako si naročilec tega odločno ne prepove.

Trte se morajo po naročnikih ako mogoče osebno prevzeti, če se po železnici določijo, pa takoj po vsprejemu pogledati.

Pritožbe se morajo vložiti takoj na vodstvo trtnice; na poznejše pritožbe se ne bode oziralo.

Gradec, dne 25. septembra 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Edmund gr. Attems.

Vprašajte
zdravniška in sami
pokusite!

Vprašajte zdravniška, če ne prenesete navadue kave in ne marate njenih nadomestkov. Vprašajte ga, ali Vam dovoljuje kofeina prosto kavo in on bo odgovoril, da nima nič zoper to. Pokusite potem sami, ali najdete v okusu in duhu kak razloček med kofeina prosto kavo in navaduo. Dajte izkušnim kavopivcem kofeina (strupa) prosto kavo in drugo in jih vprašajte, katera je boljša — vedno bo sodba ugodna za kofeina prosto kavo. Vprašajte, izkusite sami natanko, ustvarite si lastno sodbo in čujte tudi mnenje nepristranskih. Tako preskušanje je najboljšje priporočilo za našo kavo. Zahtevajte v bližnji trgovini za kolonijalno blago „kofeina (strupa) prosto kavo HAG“ (varstvena znamka „rešilni pas“) bremenske akcijske družbe za trgovino s kavo. Generalni zastopnik za Štajersko in Gradec je **Ignac Trojan**, Gradec, „Österr.-ungar. Bankgebäude, Schmiedgasse 35.“

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Navodila za vstanavljanje zadrug za vnovčevanje živine.

Zaradi važnosti, ki jo ima zadružno vnovčevanje živine za štajersko deželo, prinašamo v naslednjem pod zgorajšnjim naslovom ponatisek članka v prevodu, ki je izšel v 117. številki „Avstrijskega gospodarskega zadružniškega lista“ o zadrugah za vnovčevanje živine:

Potreba ustanovitve zadrug za vnovčevanje živine.

Živinoreja je brez dvoma jedna najvažnejših panog vsakega gospodarskega obrata in zato je za kmetovavce velike važnosti, ali se izplača ali ne. Način, kako se vrši danes splošno vnovčevanje živine, ki je namenjena za klanje, pa v pre mnogih slučajih ne odgovorja interesom kmetovavcev. Posamezen kmetovavec stoji večkrat brez brambe nasproti dobro organizirani, brezobzirno delujoči trgovini, ne da bi mogel uplivati v katerikoli meri na določitev cene. Cene mu prekupec kratkomalo diktira. Zelo malo slučajev je, v katerih se klavna živina proda mesarju naravnost od kmetovavca, ki jo jo izredil. Večina živine gre skozi roke prekupcev.

Prodaja se vrši ali na podlagi povprečne ocenitve, ko še živina stoji v hlevu ali pa na podlagi žive teže, ki se dožene pri tehtanju. V obeh slučajih oškoduje kupec večkrat kmetovavca. V prvem slučaju namreč oceni kupec živino po svoji osebni oceni in to se zgodi pre mnogokrat na škodo prodajavca. Trgovec, ki ima vsled dolgoletne prakse veliko vajo v ocenjevanju žive živine, bo malega kmetovavca v tem oziru gotovo presejal, posebno, ker ima kmetovavec le v zelo redkih slučajih priliko, da lahko trgovčevo ocenitev kontrolira. K temu še pride, da je živinski trgovec o živinskih cenah po raznih živinskih sejmih po večini mnogo bolje poučen, in da ima torej nekako merilo za svojo ponudbo; tudi bo stavil svojo ponudbo pač zagotovo vsakokrat tako nizko, da ne bo imel nobene škode, če se bo cena živini med časom kupa in prodaje spremenila ali če se bo zgodila živini pri prevažanju kaka nezgoda.

Prodaja po živi teži ima za producenta sicer manj nevarnosti, ker ima pri tem vsaj neko merilo za določitev cene. Prvič pa se na živo težo zelo malo prodaja, ker ni pri kmetih dovolj živinskih tehtnic, drugič, pa zna kupec z raznimi pomiselki, da zna cena pasti, da pri kupu mnogo riskira, i. t. d. ceno kolikor mogoče znižati. Trgovec bo navadno tudi izrabil finančijelne razmere prodajavca, ki ga silijo, da živino proda, posebno če so mu znane, da mu bo živino kolikor mogoče ceno dal. Kmetovavec bo torej moral v obeh slučajih računati s pre-

cejšnjo izgubo pri prodaji, ki bo tem večja, čim manj bo poučen, kaka cena se po živinskih sejmih plačuje za živino. Če pride k vsem tem slabim stranem še, da je kmetovavec mogoče gmotno odvisen od kupca, kar se večkrat zgodi, potem je brezpogojno v oblasti kupca in mora biti zadovoljen z vsako ceno, ki mu jo ta ponudi.

Mogoče bode kdo ugovarjal, da vendar tudi prekupci konkurirajo med seboj in da bo kmetovavec živino, če mu bo eden kupec ponudil za njo premalo, ponudil drugemu v nakup. Ali neglede na to, da ponujajo vsi taki prekupci vedno kolikor mogoče malo, se godi vedno bolj pogosto, da imajo kupci posameznih krajev zvezo ali kartélj, da si razdelijo občine med seboj in da ne ponuja eden več ko drugi; tako se zna zgoditi, da kmetovavec, ki ne mara prodati živine prekupcu v svojem okraju živine sploh ne proda.

Uspešno ne more proti vsem tem nedostatom posameznik na noben način nastopiti. Edino sredstvo, ki lahko na tem polju kaj izpremeni in odpravi različne nedostatke, ki so samo na škodo kmetovavcem, bi bilo v tem, da se počasi povsodi uvede zadružna prodaja živine.

Prve korake na polju organizacije prodaje živine je že storila splošna zveza gospodarskih zadrug v Avstriji s tem, da je osnovala gospodarsko vnovčevalnico živine na centralnem živinskem sejmu na Dunaju. Ta vnovčevalnica, ki tvori pododdelek imenovane splošne zveze, ima nalogo, da pomaga gospodarskim zadrugam in društvom, kakor tudi posameznim kmetovavcem, ki hočejo direktno prodati svojo klavno živino brez prekupcev na centralnem živinskem sejmu na Dunaju pri prodaji. Zvezo med to gospodarsko vnovčevalnico in posameznimi kmetovavci, ki imajo živino na prodaj, tvorijo strokovno izobraženi zaupniki, ki so nastavljeni ravno v ta namen po vseh delih države, ki dajejo živino na dunajski centralni sejem. Ta vnovčevalnica je v kratkem času svojega obstanka dosegla že lepe uspehe, ki dokazujejo korist in prednosti take organizacije. Enake vnovčevalnice se bodo osnovale tudi po drugih deželah in mestih naše monarhije. S tem pa je storjen še le začetek v vnovčevanju naše živine in v njeni organizaciji. Prvi prihodnji korak na tem polju bo obstajal v tem, da se bodo osnovale lokalne zadružne vnovčevalnice za živino, ki bodo pošiljale živino svojih članov ali naravnost dunajski osrednji vnovčevalnici živine, ali pa novoustanovljenim lokalnim vnovčevalnicam, ki bodo posamezne zadruge z dejanjem in z nasveti podpirale.

Kakor so stopile zadruge na polju denarnega in blagovnega prometa na mesto trgovcev in so na ta način osvobodile svoje člane odvisnosti od prekupcev, kakor imamo že vnovčevalnice za vnovčevanje mleka, žita, vina in drugih pridelkov, tako morajo take zadruge na polju živinoreje izločiti prekupčijo in omogočiti malemu posestniku, da bo ne le za svojo živino dobil primerno in enakomerno ceno, ampak da bo na ustvaritev in določitev te cene tudi lahko vplival.

Vnovčevalnice živine si lahko, če pristopijo h kaki deželni zadružni zvezi, zasigurajo tudi njihovo podporo in pri kaki rajfajznovki v svojem okraju lahko tudi dosežejo, da lahko dobijo njihovi člani pri rajfajznovki na živino, ki jo nameravajo prodati, primeren predjem.

V Nemčiji, tej vzorni deželi za razne gospodarske zadruge, obstoja že na stotine takih vnovčevalnic za živino; vsako leto se poviša njih število in kmetovavci so z vspehi teh zadrug zelo zadovoljni.

Način zadružne prodaje živine.

Zadruge za vnovčevanje živine se pečajo samo z vnovčevanjem žive klavne živine (telet, svinj in ovac, eventualno tudi zaklane a samo v celih kosih) ali na sejmih za klavno živino ali pa naravnost v roke mesarjem ali pa v večje zavode, n. pr. bolnišnice, vojaške uprave i. t. d. Te zadruge ne prodajajo mesa na drobno in ne izvršujejo samo mesarske obrti; to bi bila naloga klavniških zadrug. Seveda je lahko mogoče, da se osnujejo tudi klavniške zadruge; voditi take zadruge pa je mnogo težavneje ko preproste vnovčevalne zadruge. Tukaj hočemo torej govoriti samo o pravih vnovčevalnicah za živino, ki se ne pečajo s klanjem in podrobno prodajo mesa.

Pri vnovčevalnih zadrugah se lahko vrši zadružni promet z živino na dva načina. Ali kupi zadruga živino od svojih članov in jo potem na lasten račun proda, ali pa prevzame zadruga živino svojih članov v komisijonelno prodajo in jo proda potem na račun lastnikov.

Prvi način prodaje, pri katerem prevzame zadruga živino za določeno ceno, ki se takoj izplača, je za člane sicer zelo vabljev, a zadrugi ga v njenem lastnem interesu ne moremo priporočati. Če prevzame zadruga živino za določeno ceno, potem mora, da ne bo delala z izgubo, kakor trgovec misliti na to, da lahko cena živini pade in se mora zoper to in kako drugo škodo zavarovati s tem, da se na to že pri nakupu ozira in si eventualen riziko vračuni. Iz tega pa bode sledilo, da v pre mnogih slučajih zadruga ne bode mogla plačevati mnogo višjih

cen ko drugi prekupei in mešetarji. Če pa plača zadruga višje cene, potem je velika nevarnost, da bo dobila za živino manj ko je za njo plačala; na ta način se bo pokazala izguba, ki jo bodo morali nazadnje pokriti zadrugini člani. To bi naredilo seveda zelo slab vtis in bi eksistenco zadruga spravilo v veliko nevarnost. Druga slaba stran pri direktnem nakupu obstoji v tem, da ima vsak kmetovavec svojo živino za najlepšo in najboljšo in če bi n. pr. načelstvu ali poslovodji zadruga padlo v glavo, da bi kako glavo živine, o kateri je lastnik prepričan, da je velike vrednosti, nižje ocenil ko kako sosedovo, bi na ta način zelo lahko kmalu nastala v zadrugi nesloga in razpor. Ta način združnega vnovčevanja živine ima torej toliko slabih posledic, da ga ne moremo zadrugam priporočati, da bi se ga oprijele.

Drugi način združne prodaje živine obstoji v tem, da prevzema zadruga živino v komisijo, da jo spravi pod najugodnejšimi pogoji v denar in izplača izkupiček, od katerega si je odračunila stroške, naravnost živinorejcu. V tem slučaju torej zadruga samo posreduje pri prodaji. Živinorejec dobi najvišjo ceno, ki se je pri prodaji sploh dala doseči.

(Pride še.)

II.

Zapisnik

VIII. rednega občnega zbora zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki se je vršil 4. junija 1908 ob 11. uri predpoldne v hiši deželnih stanov v Gradcu pod predsedstvom predsednika nadzorstvenega sveta, njega ekselence gospoda deželnega glavarja Edmunda grofa Attems. (Dalje in konec.)

Nato naznani predsednik, da je poprosil zvezin nadzornik gospod Albin Ahčin za besedo k poročilu o delovanju pri posameznih zadrugah in o reviziji ter jo dobil.

Izvajanja predavatelja, ki so našla splošnje priznanje, se vzamejo na znanje.

Na vprašanje predsednika, ali se oglasi kedo k besedi, prosi zastopnik graške mestne občine gospod dr. Bischoff, graški mestni svetnik, besede.

Gospod mestni svetnik dr. R. Bischoff naznani, da ga je zadržani župan štajerskega deželnega glavnega mesta gospod dr. Franc Graf, ki se — žal — zborovanja ni mogel udeležiti, naprosil, naj pozdravi osmi občni zbor zveze v imenu mestne občine. Govornik prosi, da se mu dovoli to sedaj opraviti, ker ni mogel priti k otvoritvi zborovanja. Govornik izvaja nadalje, da je glavno mesto štajerske dežele zelo na tem interesirano, da se kmetijstvo povzdigne in podpira in da začnejo kmetovavci tržiti z meščani. Na eni strani je v mestih veliko in obsežno polje za oddajo kmetijskih pridelkov, na drugi pa je ravno vprašanje preskrbovanja z živili za mesta zelo važno. Po govornikovem mnenju bi bilo napačno, če bi se naj vsaka mala in zdrava trgovina odpravila, ker mora na polju vsakega gospodarstva, posebno pa na polju kmetijske industrije izvrševati veliko in važno nalogo. Potrebno je samo, da se odpravi nepotrebna in nezdrava prekupečija, oziroma da se dela brez nje in da se posredovanje kolikor je mogoče omeji. Le če se

izloči nepotrebna prekupečija, bode producent na eni strani dobil primerno ceno za svoje produkte, na drugi strani pa bode konzument dobil za primerno ceno dobro blago. Ker je ta stvar zelo važna, je graška občina ustanovila prejemni urad za živila; govornik opozarja nanj zato, ker je tukaj na občnem zboru zbranih toliko štajerskih kmetovavcev. Ta prejema za malo posredovalnino kmetijske pridelke naravnost od producentov in jih oddaja naravnost konzumentom. Ker pri tem ni posebnih stroškov razun male odškodnine za izdatke prejemnega urada, lahko proda producent svoje pridelke naravnost in brez prekupecev. Tako dobi on velik del onega dobička, ki bi ga sicer vtaknil mešetar v žep.

Gospod mestni svetnik Dr. Bischoff vabi kmete, naj se v kolikor mogoče veliki meri poslužujejo tega prejemnega urada in izraža upanje, da se bo na dosedanji poti in v dosedanji smeri delovanje zveze tudi še v naprej plodonosno razvijalo. S tem se izdatno podpirajo interesi štajerskega kmetovavstva in tudi graška mestna občina bo v ta namen pripomogla, kolikor bo v njeni moči.

Predsednik se zahvali županu glavnega štajerskega mesta Gradca, gospodu dr. Francu Grafu, da se je dal na osmem občnem zboru zveze gospodarskih zadrug zastopati in nadalje gospodu dr. Bischoffu za njegov pozdrav in za besede, ki jih je govoril na tem zborovanju.

Gospod Franc Hagenhofer, načelnik kmečke društvene blagajne, konstatira, da se da iz izvajanj danes podanega poslovnega poročila zvezinega zastopnika, iz letnega poročila zveze in iz izvajanj revizijskega nadzornika gospoda Ahčina posneti, da se je zveza v pretečenem letu zelo in lepo razvila. To je posebno sad požrtvovalnega in vspešnega delovanja zvezinega vodstva; zato predlaga govornik, naj se vsi upravi, posebno pa spoštovanemu gospodu zvezinemu zastopniku izreče zahvala.

Se odobri s splošnim in trajnim pritrjevanjem.

Predsednik meni, da lahko iz tega splošnega pritrjevanja sklepa, da soglašajo zborovavci s predlogom gospoda Hagenhoferja in da zato ni potrebna o tem predmetu debata.

Predsednik se veseli, da je dobilo vodstvo zveze oziroma njena cela uprava splošno priznanje za svoj trud in zagotavlja, da se je celo zvezino načelstvo, to je zvezin odbor, predsedstvo, nadzorstveni svet in sam kot zvezin predsednik, nadalje zvezin zastopnik z vsemi uradniki vedno trudil in se bo še zanaprej, da izpolnijo vse svoje dolžnosti in tako omogočijo plodonosno in uspešno delovanje zveze.

Se vzame z velikim odobravanjem na znanje.

Na vprašanje predsednika, ali še želi kdo besedo, se zahvali jeden udeleženec gospodu zvezinemu revizijskemu nadzorniku Ahčinu v imenu vseh navzočih za njegova dragocena izvajanja. Drugi odposlanec oprašča, ali bi ne bilo zaradi natančnejše uredbe blagajniških ur in skupnega zaklepanja dobro, oziroma mogoče, da bi se te določbe nabile na

javnem prostoru, tako da bi se vedel vsakdo po njih ravnati.

Predsednik naznani, da bo to vprašanje prišlo po poslovnem redu v razgovor.

Gospod Janez Sagmeister prosi za pojasnilo glede poročstva. Zvezin revizijski nadzornik gospod Albin Ahčin odgovori na to vprašanje, da se mora, če je doba poročstva omejena, v dotični klavzuli natančno navesti, kako dolgo traja, ker sicer velja po postavi rok 30 let.

Ker se ne oglasi nihče več k besedi, zaključi predsednik osmi redni Zvezni občni zbor, se zahvali vsem navzočim za njihovo pozornost, posebe pa vsem onim, ki so si za podpiranje zvezinih interesov stekli posebnih zaslug, tako državnih in deželni upravi, ki Zvezo močno podpirata in ji pomagata izvrševati njene naloge. S posebno hvaležnostjo se spominja predsednik v tem smislu delovanja obeh deželnih kulturnih referentov in sicer Henrika viteza pl. Hammer-Purgstalla in prisednika deželnega odbora Franca grofa Attems. Na besede glavnega zastopnika splošne Zveze, gospoda dr. Pavla barona Störcka odgovori predsednik, da bo hvaležen za vsako pomoč Splošne Zveze pri izvrševanju nalog naše Zveze in da se bo tudi štajerska Zveza kolikor mogoče ozko oklenila Splošne Zveze, da bo lahko na ta način v smislu združnega principa vršila skupno delo v prosep štajerskega kmetijstva.

K sklepu še prosi predsednik upravo in nastavljenca Zveze, naj tudi v bodočem letu pridno delujejo za Zvezo po svojih močeh, da se bodo dosegli enako lepi uspehi, ki si jih vsi želimo. Potrebno pa je za to, da bo v Zvezi ugodna in trdna podlaga, da se bo blagovni in denarni promet vršil nemoteno, za kar je potrebno skupno požrtvovalno delovanje vseh pri Zvezi včlanjenih društev in njihovih posameznih članov.

S to željo sklepa predsednik osmi redni Zvezin občni zbor.

Predsednik: Edmund grof Attems l. r.

Udeleženec: Franc S. Bauer l. r.

Zapisnikar: A. Wagner l. r.

III.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

a)

Dobava sena in slame.

Ker je Zvezi poverjena izvršitev podporne akcije, in sicer pred vsem nakupovanje zelo velikih množin sladkega govejskega sena in slame za krmo, lahko sprejema, oziroma posreduje pri velikih, ugodnih ponudbah sladkega sena in slame (ovsene in ječmene). Zato menimo, da je v interesu naših članov, da pošljejo nam svoja naročila, če rabijo večje množine krme.

Dasi bodo rabile naše zadruga mogoče še le v decembru t. l. ali v januarju 1909 sladko seno in slamo za krmo, vendar je potrebno, da si primerne množine že sedaj zasigurajo.

Zato prosimo, da se nam blagovolijo poslati takoj naročila z natančnim naslovom in natančno označeno poštno in

železniško postajo in rokom, do kedaj se naj pošlje.

Ker lahko Zveza oddaja krmo le v celih vagonih, naj se nam pošiljajo le skupna naročila za najmanj 100 meter-skih stotov, kar je ravno en vagon.

Izrecno pa moramo pripomniti, da zveza ne oddaja krme za znižano ceno,

kakor se je to godilo za časa podporne akcije, ampak le za razmeroma nizke dnevne cene.

b)

Vprašanje.

Oni člani, ki bi lahko Zvezi pošiljali po cele vagone glavna-

tega zelja in čebule dobre, zdrave kakovosti, so naprošeni, da blagovolijo svoje ponudbe nemudoma poslati zvezi gospodarskih zadrug.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	1050	950	9	—	850	10	—	9	—	—	—	—
Ormož	50	1150	10	—	—	850	9	—	950	8	—	—	—
Gradec	50	13	—	1025	9	—	992	925	8	—	—	—	—
Ljubno	50	1340	1035	9	—	975	940	—	—	—	—	—	—
Maribor	50	12	—	9	—	9	—	925	925	8	—	—	—
Ptuj	50	1150	10	—	—	950	1050	950	—	—	—	—	—
Inomost	50	1188	1188	—	—	—	—	1065	—	—	—	—	—
Celovec	50	12	—	1015	—	—	—	9	—	890	—	—	—
Ljubljana	50	12	—	9	—	850	925	9	—	—	—	—	—
Pešt	50	1324	975	752	835	760	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	1185	970	—	—	840	10	—	—	—	—	—	—
Dunaj	50	1196	970	868	859	939	—	—	—	—	—	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	1050	9	—	—	350	250	3	—	250	—	—	—
Ormož	50	9	—	10	—	7	—	650	3	—	280	—	—
Gradec	50	925	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	—	—	14	—	6	—	5	—	450	375	—	—
Maribor	50	850	12	—	—	—	—	—	—	350	320	—	—
Ptuj	50	—	—	11	—	650	540	420	340	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmno in slamno od 12. oktobra do 18. oktobra 1908. Pripeljalo se je 55 vozov s 490 meterskimi stoti sena in 25 vozov s 186 meterskimi stoti slame; in je bilo boljše ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 10.— do K 13.50, sladko od

K 10.20 do K 14.—; ržena slama od K 8.20 do K 9.20; pšenična slama od K 8.— do K 9.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K 7.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 22. oktobra 1908. Prignalo se je 593 volov, 240 bikov, 530 krav, 137 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 26 bikov, 4 krav, 4 telet; na Gornje Štajersko 80 volov, 20 bikov, 40 krav, — telet; Predarlberško: 40 volov, 30 bikov, 110 krav, 20 telet; v Nemčijo: 10 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 60 volov, 35 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 2 volov, 26 bikov, 50 krav, 10 telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 84.— (izjemoma K 90.—), poltolsti od K 64.— do K 72.—, suhi od K 56.— do K 62.—; voli za pitanje od K 56.— do K 64.—; klavne krave, tolste od K 52.— do K 66.—, poltolste od K 44.— do K 50.—, suhe od K 28.— do K 42.—; biki od K 54.— do K 68.—; dojne krave do 4. teleta od K 52.—, do K 62.—, črez 4. tele od K 46.— do K 50.—; breje od K 46.— do K 56.—; mlada živina od K 56.— do K 64.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 23. oktobra 1908. Zaklana živina: 844 telet, 2492 svinj, 57 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.— do K 1.08; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.10 do K 1.16; nemške mesne svinje od K 1.32 do K 1.36; nemške pitanske svinje od K 1.20 do K 1.26; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.26 do K 1.32; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.22 do K 1.26; mesne svinje od K 1.20 do K 1.32 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.16 do K 1.24; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cene gredó nazaj.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 7. novembra na Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 8. novembra v Kleku, okr. Radgona.

Dne 10. novembra v Ljutomeru*, pri Sv. Martinu pri Vurbergu**, okr. Maribor; v Ormožu (svinjski sejem); v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Mariboru*.

Dne 11. novembra v Spodnjih Hočah*, okr. Maribor; v Ormožu**; na Malih Rodnah*, okr. Rogatec; na Ptuju (sejem ščetinarji); v Imenem (sejem ščetinarji), okr. Kozje; v Sromljah, okr. Brežice; pri Sv. Martinu pri Slov. Gradcu**; pri Sv. Martinu na Paki, okr. Šoštanj; v Marnbergu; v Lipnici**; v Oplotnici**, okr. Konjice; v Laškem**.

Dne 12. novembra na Bregu pri Ptuju (sejem s ščetinarji); v Gradcu (sejem z rogato živino).

Dne 14. novembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 15. novembra na Gomilici, okr. Lipnica.

Dne 16. novembra v Poljčanah**, okr. Slovenska Bistrica; v Središču**, okr. Ormož; v Radgoni**; v Arvežu (sejem z drobnico); na Vranskem**.

Dne 17. novembra v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*.

Dne 18. novembra na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem, s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 19. novembra na Ljubnem**, okr. Gornjigrad; v Ivnicah**, pri Sv. Juriju ob Pesnici**, okr. Maribor; v Slovenjem Gradcu**; v Gradcu (sejem z rogato, živino); v Rušah**, okr. Maribor; na Gornji Poljskavi**, okr. Slov. Bistrica; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Podsredi**, okr. Kozje.

Dne 21. novembra pri Sv. Juriju**, okr. Vransko; pri Sv. Juriju** ob Ščavnici, okr. Gornja Radgona; v Podčetrtku**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem); v Arvežu**.

Dne 23. novembra v Ernovžu**, okr. Lipnica; v Slovenski Bistrici**; v Šoštanju**.

Dne 24. novembra v Ormožu (svinjski sejem); pri Sv. Marjeti ob Pesnici*, okr. Maribor.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbosov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilenega papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitkih za pošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofhelmske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, lim in naliman papir v zvitkih za lovljenje gosenic. 40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Seno in slamo

stisnjeno v zveznje, najboljše blago, ponujajo v 200 centnih pošiljstvih 349a—2 Ewald Tappert & Co. Stettin, Nemčija.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Cepike

Ia kvalitete vseh običajnih trsnih vrst na navadnih podlagah imajo na prodaj: I. štajerska trsničarska zadruga, pošta Juršinci pri Ptuju, trsničarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču, trsničarska zadruga v Ljutomeru, trsničarska zadruga v Žetalah pri Rogatcu. Ceniki se na zahtevo pošljejo brezplačno. 362a—12

kateri stane funt SCHICHT-VEGA MILA več, se tisočerno povrno, ker SCHICHTOVO MILO ne zajeda perila in prihrani mnogo dela.

Schicht-

217a—7

milo

Na celem svetu ni za fino perilo nič boljšega ko SCHICHTOVO MILO. Tudi je najcenejše. Pazite na vtisnjeno ime „SCHICHT“.